

2024

Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.
Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони

Добри практики за сдружаване и клъстеризация, приложими за територията на МИГ „Лясковец – Стражица“ и МИГ „Стамболово – Кърджали 54“

Доклад

Договор №1/ЛС от
21.03.2024 г.:

„КОНСУЛТАНТСКИ УСЛУГИ ЗА
СПЕЦИАЛИЗИРАНИ
ПРОУЧВАНИЯ В ОБЛАСТТА НА
КЛЪСТЕРИЗАЦИЯТА“

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
1. Контекст на доклада	6
2. Методология	7
3. Клъстеризация в България.....	10
4. Обединения на земеделските стопани в България.....	15
II. Основни икономически характеристики на територията МИГ „Лясковец – Стражица“ и МИГ „Стамболово – Кърджали 54“, в контекста на настоящото проучване	17
III. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ, СТРАТЕГИЧЕСКИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ	19
1. Правни възможности за създаване на клъстери и сдружаване на бизнеса в България, в земеделския и извън земеделския сектор	19
2. Области извън сектор земеделие	19
3. Земеделски сектори	21
IV. ПРОВЕДЕНИ НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ СЪБИТИЯ В ОБЛАСТТА НА КООПЕРИРАНЕТО И КЛЪСТЕРИЗАЦИЯТА	23
1. Национална конференция за клъстери и кооперативно развитие	24
2. Национален форум "Клъстери и коопериране в земеделието"	24
3. "Клъстери и иновации в малките и средни предприятия" – семинар и уъркшоп	25
4. "Български клъстерен ден"	26
5. European Cluster Conference	26
6. International Cooperative Summit	27
7. Cluster Matchmaking Conference	28
8. Global Forum on Agricultural Cooperation	28
V. ДОБРИ ПРАКТИКИ	29
1. Клъстерното партньорство за мебели и дървообработване от шест европейски държави.....	31
2. ИТЕСАМ, Метал-механик клъстер на Кастилия-Ла Манча, Испания.....	33
3. Сътрудничество за създаване на верига за доставка на млечни продукти и собствена марка, Словакия.....	35
4. Кооперация Sloga Kranj – Създаване на групи производители на картофи, зеленчуци и плодове, Словения.....	37
5. Сътрудничество за разработване на къса верига за доставка на пресни плодове, инициатирано от МИГ, Румъния	39

6. Клъстер „Кулинарни изкуства и гостоприемство“, България.....	41
7. Организация на производители „Фермерско мляко“, България.....	45
8. Организация на производители на биологичен мед и пчелни продукти "Бългериан органик фуудс", България	46
VI. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	49

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1 Клъстерни организации в България по област на дейност	12
Таблица 2 Признати от министъра на земеделието групи и организации на производители	15

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Елементи на методологията	7
Фигура 2 Регистрирани в Европейската платформа за клъстерно сътрудничество клъстерни организации и тяхното регионално и секторно разпределение в България	11
Фигура 3 Избрани добри практики	30

СПИСЪК СЪС СЪКРАЩЕНИЯ

БАН	Българска академия на науките
ВУ	Висше училище
ГП	Групи производители
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСИС	Иновационна стратегията за интелигентна специализация
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИГ	Местна инициативна група
МСП	Малки и средни предприятия
ОП	Организации на производители
ОСП	Обща селскостопанска политика
ТТО	Офиси за технологичен трансфер
ЦВП	Центровете за върхови постижения
ЦК	Центровете за компетентност

СПИСЪК С ОСНОВНИ ТЕРМИНИ И ПОНЯТИЯ

Настоящият документ разглежда следните основни форми на сдружаване и обединения на бизнеса в земеделския и извън земеделския сектор:

- ✓ **Клъстер** - мрежа от сходни, взаимнообвързани или допълващи се конкурентни фирми, с активни канали за делови взаимоотношения, комуникация и диалог, които ползват обща специализирана инфраструктура, пазари на труда и услуги и са изправени пред общи възможности за развитие и/или заплахи.
- ✓ **Обединения на фирми/** иновационни стартираци предприятия и/или университети и/или организации за научни изследвания и/или неправителствени организации и др. с цел повишаване на тяхната конкурентоспособност и/или разширяване на пазарните позиции и/или насърчаване на иновациите и т.н.
- ✓ **Консорциуми** – обединение на фирми като временно дружество за изпълняване на определена задача или за предоставяне на определена услуга или продукт по по-ефикасен начин.
- ✓ **Организация на производителите/** кооперативи - Съвместно предприятие, което се занимава с производството/ дистрибуцията на стоки или предоставянето на услуги, управлявано от членовете му за задоволяване на общи икономически, финансови и обществени нужди, засилвайки позицията си във веригата на доставки.
- ✓ **Публично-частни партньорства** - партньорства за укрепване на капацитета, конкурентоспособността и развитието на МСП.
- ✓ **Съвместни предприятия** - Създаване на нова компания, при която дружествата майки имат собственост и внасят допълнителни активи, технологии и човешки ресурси.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

Договор №:	01/ЛС
Възложител:	МИГ Стамболово – Кърджали 54
Име на проекта:	„Партньорството като ключ към успеха“
Изпълнител:	„Кей Пи Ем Консултинг“ ЕООД
Дата на подписване на договора:	21.03.2024 г.
Дата на започване изпълнението:	21.03.2024 г.
Краен срок на договора:	21.06.2024 г.
Вид доклад:	Доклад от Дейност 2 „Проучване на добри практики за сдружаване и клъстеризация, приложими за територията на МИГ „Лясковец – Стражица“ и СНЦ „МИГ Стамболово – Кърджали 54“
Дата на издаване на доклада:	11.06.2024 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. КОНТЕКСТ НА ДОКЛАДА

Настоящият доклад е резултат от изпълнението на Договор №01/ЛС/ 21.03.2024 г. с предмет „Консултантски услуги за специализирани проучвания в областта на клъстеризацията“, финансиран по проект „Партньорството като ключ към успеха“ по подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи“ от мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от ПРСР 2014 - 2020 г. Услугата е включена в чл. 1, ал. 1 от договора и е изпълнена със зададения от Възложителя обхват.

Проект „Партньорството като ключ към успеха“ е ефективна стъпка по пътя към насърчаването на партньорството, сдружаването и клъстеризацията, чрез система от взаимнообвързани и допълващи се мерки на местно ниво. Основната му цел е свързана с насърчаване на различни форми на коопериране на бизнеса /клъстери, организации на производители и др./ на територията на МИГ „Стамболово-Кърджали 54“ и МИГ „Лясковец - Стражица“, за подобряване неговата ефективност, конкурентоспособност, въвеждане на иновации, достъп до финансиране и до пазари.

Докладът е базиран на анализ на налични бази данни за добри практики, в резултат на който са представени практики от различни сектори, които биха били полезни и приложими на територията на двете МИГ, участващи в партньорския проект. Добрите практики са систематизирани, като за всяка практика е представена обща информация, териториален и секторен обхват, участници в обединенията/ клъстерите, дейност на организациите, източници на финансиране на съвместни проекти, снимков или графичен материал и друга налична информация.

Проучването на добри практики има за цел да представи на заинтересованите страни практическа и полезна информация за предимствата на кооперирането и сдружаването на бизнеса в земеделския и неземеделския сектор, с което да бъдат мотивирани да предприемат действия в тази област. Организациите и групите на производители се насърчават и подпомагат по СПРЗСР и други програми, поради което действията за стимулиране на кооперирането ще имат дългосрочен ефект за подпомагане на местния бизнес в процеса на сдружаване и бъдещо кандидатстване по програми, финансирани от ЕС.

2. Методология

Настоящият документ обобщава резултатите от изпълнението на Дейност 2 от горепосочения договор, в рамките на която се извърши преглед и анализ на добри практики в областта на сдружаването, кооперирането и клъстеризацията в България и Европа, приложими към териториите на МИГ „Лясковец-Стражица“ и СНЦ „МИГ Стамболово - Кърджали 54“, в т.ч.:

- Преглед на приложими нормативни, стратегически и програмни документи;
- Преглед на бази данни, наръчници, справочници и други източници, в които има описание на случаи /case studies/ за сдружаване, коопериране и клъстеризация в земеделския и извън земеделския сектор;
- Преглед на налична информация от проведени национални и международни събития в областта на кооперирането и клъстеризацията;
- Анализ на събрани бази данни за добри практики, с оглед избор на практики, които са полезни и приложими на територията на двете МИГ в партньорския проект. Практиките са в различни сектори, вкл. земеделски, туристически, производствен, сектора на услугите и др.;
- Систематизиране на избраните добри практики в изследвания на случаи („case studies“), като за всяка практика е представена обща информация, териториален и секторен обхват, участници в обединенията/ клъстерите, дейност на организациите, източници на финансиране на съвместни проекти, снимков или графичен материал и друга налична информация.

Методологията от проучването и анализа включва следните елементи:

Фигура 1 Елементи на методологията

а) Кабинетно проучване

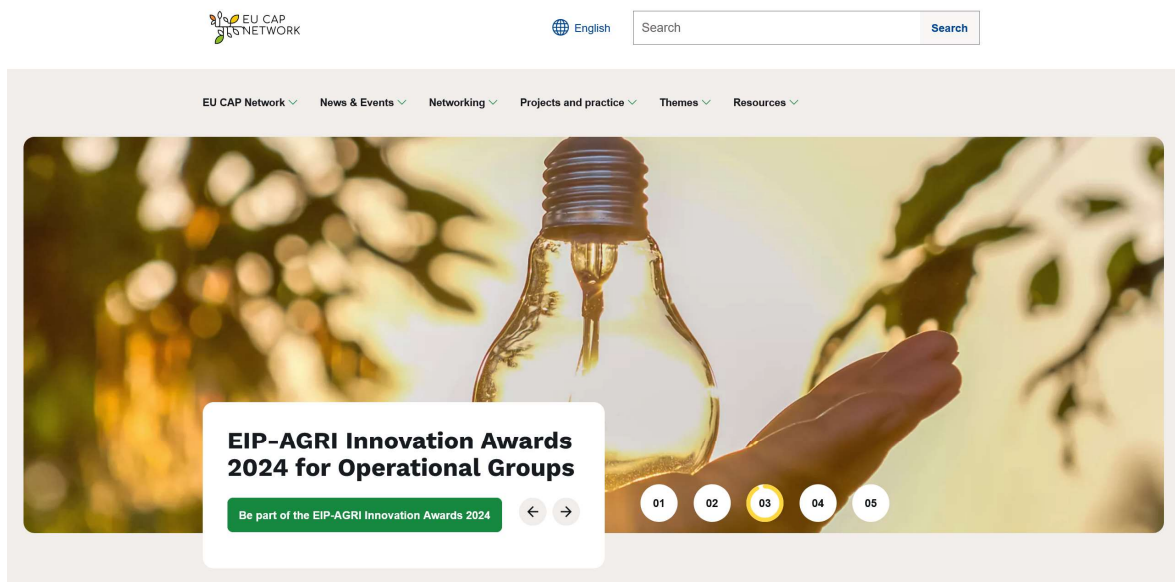
Преглед на бази данни, наръчници, справочници и други източници, в които има описание на случаи /case studies/ за сдружаване, коопериране и клъстеризация в земеделския и извън земеделския сектор.

Проучените източници на информация включват:

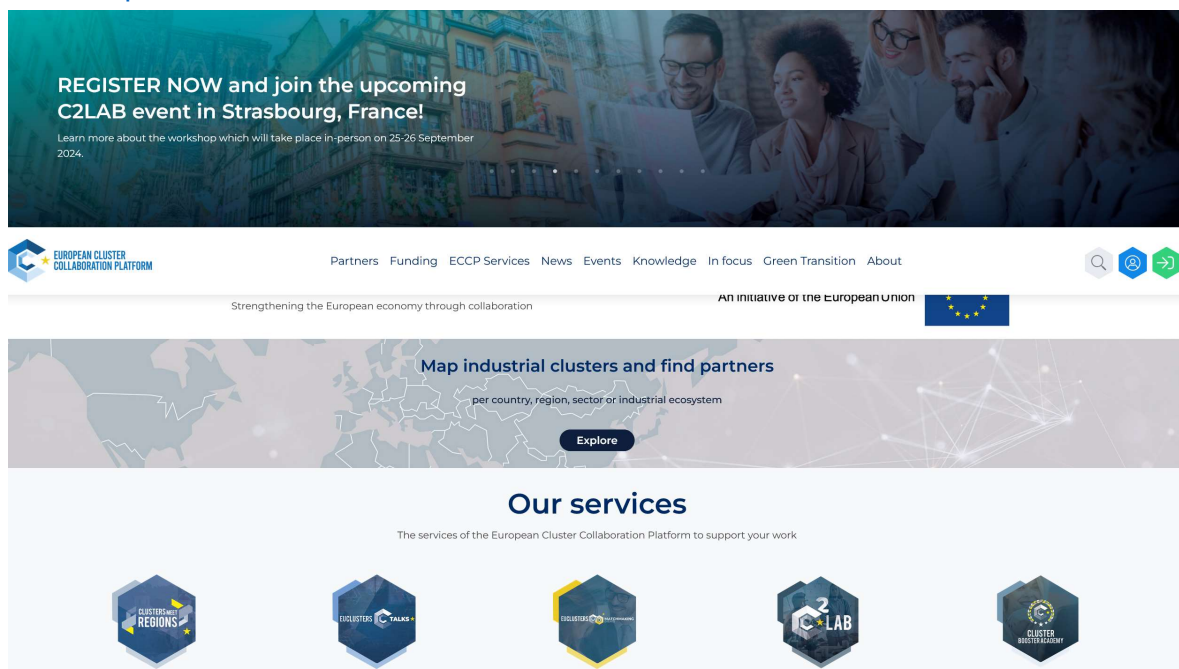
- ✓ **European CAP Network** - информация и примери за добри практики в рамките на европейските програми за развитие на селските райони, включително сдружаване и коопериране.

https://eu-cap-network.ec.europa.eu/index_en

- ✓ **European Cluster Collaboration Platform** - ECCP предоставя информация за клъстеризация и иновативни проекти, както и мрежа за сътрудничество между клъстери в различни сектори. В платформата е проучена база данни с добри практики.

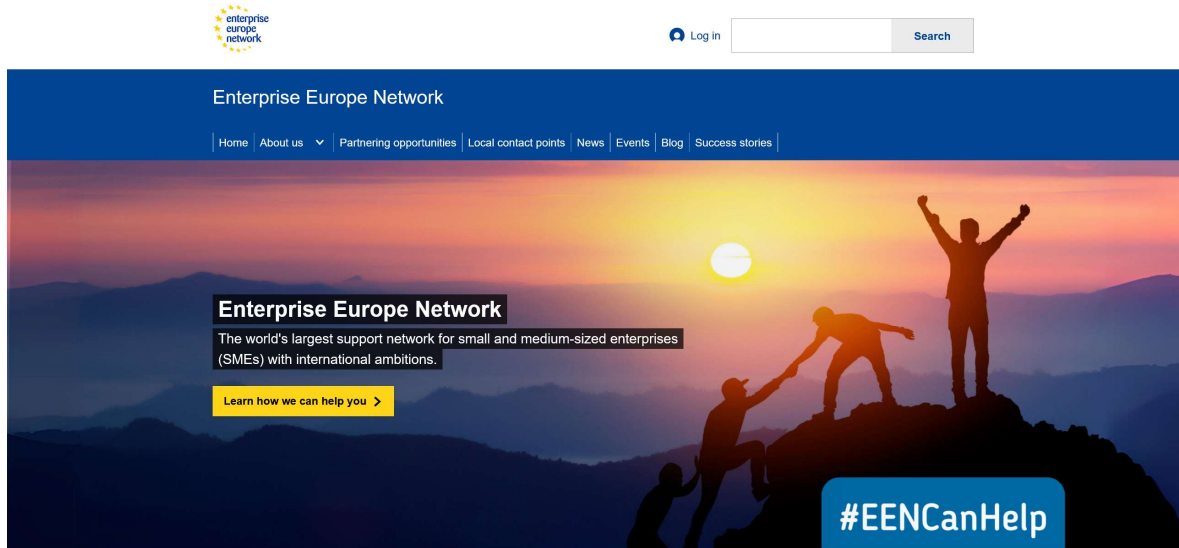
<https://www.clustercollaboration.eu/>

- ✓ **Enterprise Europe Network (EEN)** - проучени казуси и примери за добри практики: Истории на успеха и информация за успешни бизнес партньорства.

<https://een.ec.europa.eu/>

Highlights

New Single Market Call for Proposals
Enterprise Europe Network (SMP-COSME-2024-EEN)
Call off dates: 19 September 2024
4 February 2025
#SingleMarket #EENCanHelp

News

The call for proposals for the new Enterprise Europe Network is now open!

The European Innovation Council and SMEs Executive Agency (EISMEA) has opened the call for proposals to setup the Enterprise Europe Network for 2025 and beyond.

19 September 2024, 16:00-17:00 CET

Doing business in the United States: what you need to know about the US import customs issues

This webinar will provide an update on the state of transatlantic trade and what you need to know about recent trade policy changes.

Join us online!

Embracing global markets: webinar series

The webinar series provides crucial market intelligence and information on regulatory requirements helping companies expand in fast growing markets in Asia, Africa and the Americas.

- ✓ **Програма за развитие на селските райони в България 2014-2020** – добри практики от създаване на групи и организации на производители.

<https://www.eufunds.bg/bg/prsr>

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски земеделски
фонд за развитие на
селските райони

◀ EUFUNDS.BG НАЧАЛО АКТУАЛНО ▶ УПРАВЛЕНИЕ ▶ ИЗПЪЛНЕНИЕ ▶ ДОКУМЕНТИ ▶ ПЛАНИРАНЕ ▶ КОНТАКТИ АРХИВ

НОВИНИ И СЪБИТИЯ

✓ Публикации на ЕК, Наръчници и други.

б) Систематизиране и обобщаване на данните от кабинетното проучване

Добрите практики са систематизирани в изследвания на случаи („case studies”). За избраните практики е представена обща информация, териториален и секторен обхват, участници в обединенията/ клъстерите, дейност на организациите, източници на финансиране на съвместни проекти, снимков или графичен материал (където е наличен).

в) Експертен анализ чрез метода на проучване на случаи

Методът на проучване на случаи (case studies) се приложи с цел постигане на висока степен на достоверност, надеждност и задълбоченост. Методът включва задълбочено проучване на случаите, селектирани при кабинетното проучване. Избрани са практики, които биха били полезни и приложими на територията на МИГ „Стамболово-Кърджали 54“ и МИГ „Лясковец - Стражица“.

3. Клъстеризация в България

Българската клъстерна политика датира от 2004 г. Националната иновационна стратегия от 2006 г. подготви първата политическа рамка за развитие на клъстери. Институционализираните досега клъстери в България обединяват разнороден кръг от организации: индустриални и обслужващи фирми, неправителствени сдружения и представители на местната администрация, като прави впечатление изключително активната роля на неправителствените структури в лицето на национални, регионални и специализирани браншови асоциации.

През първите два програмни периода от членството на страната в ЕС, усилията в областта на иновациите и научните изследвания са насочени основно върху подобряването на вътрешния организационен и междуфирмен капацитет чрез създаване на клъстери, офиси за технологичен трансфер (ТТО), ЦК и ЦВП. С натрупания обем финансирани проекти и инициативи България ще търси постепенна институционализация на отношенията между бизнеса и академичните среди, продължавайки подкрепата за насърчаване на партньорството наука-бизнес.

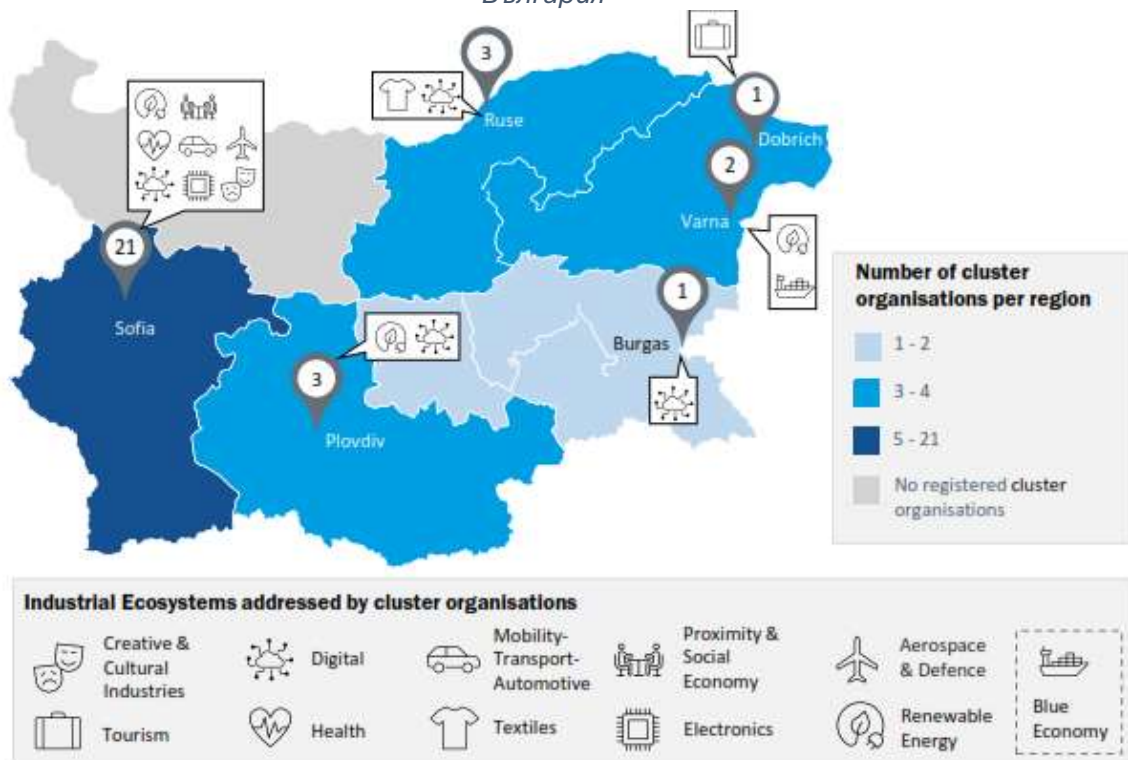
Извършената междинна оценка на ИСИС 2014-2020 г. показва, че е налице капацитет за насърчаване на сътрудничеството между висшите училища (ВУ),

научноизследователските институции и предприятията чрез подкрепа за трансфер на технологии и търговска реализация на резултатите от научните изследвания. Направените проучвания за целите на оценка показват, че по-голяма част от фирмите са склонни да си сътрудничат с висши училища /ВУ/ в България (70%) и чужбина (52%), БАН (52%) и университетски научни комплекси (52%). Готовността за сътрудничество с научно-технологични паркове в страната или в чужбина, както и с ЦВП и ЦК също е висока (изразена от между 40% и 50% от фирмите за всяка от категориите).¹

Предвид липсата на официален регистър на клъстерите в България, на следващата графика е представен броят на регистрираните клъстерни организации (общо 31) в Европейската платформа за клъстерно сътрудничество и тяхното регионално и секторно разпределение в България:

Фигура 2 Регистрирани в Европейската платформа за клъстерно сътрудничество клъстерни организации и тяхното регионално и секторно разпределение в България

Източник: Европейската платформа за клъстерно сътрудничество, Клъстерите срещат регионите – България (2023 г.)

Клъстерните организации в България могат да бъдат свързани с 10 от 14 индустриални екосистеми в ЕС. Най-разпространената индустриална екосистема е цифровата, следвана от възобновяема енергия и мобилност-

¹ Стратегия за интелигентна специализация 2021 - 2027

транспорт-автомобили с по пет. Данните по области на дейност са представени в следващата таблица:

Таблица 1 Клъстерни организации в България по област на дейност

Област на дейност	Клъстерни организации	
	брой	наименование
Цифрови /дигитални/	9	1. AI Cluster България 2. Асоциацията за иновации, бизнес услуги и технологии (AIBEST) 3. Български дигитален клъстер 4. Българска финтех асоциация 5. Клъстер за цифрова трансформация и иновации 6. ИКТ Клъстер Бургас 7. Е-Бизнес клъстър 8. ИКТ Клъстер 9. ИКТ Клъстер Пловдив
Електроника/ мехатроника	2	10. КЛЪСТЕР МЕХАТРОНИКА И АВТОМАТИЗАЦИЯ – КМА 11. Индустириален клъстер Средногорие
Здравеопазване	4	12. Клъстер за развитие и обучение на лекари по дентална медицина 13. Български клъстер за дигитални решения и иновации в здравеопазването 14. Клъстер здравеопазване и науки за живота – България 15. Иновативен клъстер „Симулационни модели в медицината”
Мобилност- Транспорт- Автомобилна индустрия	3	16. Аутомотив Клъстер България 17. Клъстер Зелен транспорт 18. Индустириалният клъстер „Електромобили“
Производство	2	19. Браншова Асоциация Полимери /пластмасопреработващите и рециклиращи компании/ 20. Клъстър подемна техника /бранш „Производство на подемна техника“/
Възобновяема енергия	4	21. Черноморски енергиен клъстер 22. Cleantech България 23. Клъстер „Зелена синергия“ 24. КЛЪСТЕР ВЪЗОБНОВЯЕМИ ЕНЕРГИЙНИ ИЗТОЧНИЦИ (КВЕИ)
Текстил	2	25. Българска модна асоциация 26. Специализиран клъстер Институт по Облекло и текстил - Дунав

Област на дейност	Клъстерни организации	
	брой	наименование
Мебели	1	27. Български мебелен клъстер
Творчески и културни индустрии	1	28. Клъстер София град на знанието
Туризм	1	29. Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство“ (АКИГ)
Аерокосмически и сигурност	1	30. Клъстер Аеро-космически технологии, изследвания и приложения/ CASTRA
Синя икономика ²	1	31. Морски клъстер България

Българските клъстери са предимно малки по размер. По отношение на броя на заетите има значително по-висок дял на клъстерните организации с до петима служители от средното за ЕС. Що се отнася до техния брой членове, тенденцията става още по-изразена, като 81 на сто от българските клъстерни организации имат членство от 15 до 50 души, докато общо за ЕС само 34 на сто попадат в тази група. За разлика от това, по-голям дял от клъстерните организации в ЕС имат 51-100 членове (27 на сто) в сравнение с клъстерната картина в България (13 на сто). България не показва нито една от много големите клъстерни организации с над 300 членове, които съставляват осем процента от всички клъстерни организации в ЕС.³

Стратегиите и програмите, свързани с клъстерите, като цяло имат за цел да подкрепят МСП да се справят с конкурентния натиск на единния пазар на ЕС. Националната програма за развитие България 2030 се споменават клъстери в две области. Първо по отношение на подкрепата за иновационни мрежи, насочени към „създаване на иновационни клъстери, центрове за компетентност, центрове за върхови постижения, цифрови иновационни центрове, регионални иновационни центрове, центрове за апробиране на нови разработки и технологични паркове“ и второ към „стимулиране на участието в проекти за междурегионално сътрудничество и интернационализация на местни предприятия/ клъстери в приоритетни области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация.

Иновациите проникват през клъстерите във всеки етап от съществуването им, а способността им да генерират нововъведения в продуктите, процесите, дизайна, маркетинга, логистиката и мениджмънта се свързват с иновативния им

² Не е една от официалните 14 индустриални екосистеми, определени от Европейската комисия.

³ Източник: Европейската платформа за клъстерно сътрудничество, Клъстерите срещат регионите – България (2023 г.).

капацитет. В тази посока интерес представляват два аспекта, а именно: технологичните нововъведения, заложи в дейностите на клъстера, и иновационният капацитет на включените в мрежите фирми.

Ключови аспекти относно развитието на клъстерите в България:

1. **Стимулиране от страна на правителството и европейските фондове:** Българското правителство и европейските институции са предоставяли финансова подкрепа и инструменти за развитие на клъстери като част от стратегията за стимулиране на икономическото развитие и иновациите.
2. **Развитие в различни сектори:** Клъстерите в България се наблюдават в различни сектори, включително информационни технологии, селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, туризъм, текстилна промишленост и други.
3. **Обмен на знания и опит:** Един от ключовите аспекти на бизнес клъстерите е обменът на знания и опит между компаниите, които ги образуват. Това сътрудничество спомага за развитието на иновации, подобряване на качеството на продуктите и услугите, както и за осигуряване на по-добри възможности за конкурентоспособност на международния пазар.
4. **Партньорства с университети и научни институти:** Мнозинството от клъстерите в България също така се ангажират в партньорство с университети и научни институти, което допринася за развитието на научно-технологичния потенциал и за обучението на бъдещите специалисти.
5. **Подпомагане на малките и средните предприятия (МСП):** Клъстерите играят важна роля в подпомагането на малките и средните предприятия, като им предоставят възможности за по-ефективно конкуриране на пазара, споделяне на ресурси и намиране на нови партньори и клиенти.

Развитието на клъстерите в България е непрекъснат процес, който продължава да привлича вниманието на предприемачите, университетите, инвеститорите и правителството, като в същото време допринася за икономическото развитие и конкурентоспособността на страната.

Макар че е с твърде скромни правомощия, за да осигури някакви съществени преференции за бизнеса, местната власт има огромно значение за възникването и развитието на клъстера. Ползата за местните общности от развитието на клъстери, се изразява в следното:

- ✓ **чрез тях се внедряват нови иновативни решения на определена територия;**
- ✓ **местната икономика става по-устойчива и конкурентноспособна**
- ✓ **реализира се значителна добавена стойност;**
- ✓ **регионът се идентифицира с определена продуктова група или индустрия.**

4. ОБЕДИНЕНИЯ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНИ В БЪЛГАРИЯ

Обединяването на земеделските стопани в организации и групи на производители е механизъм посредством, които се цели концентрирането на произведената земеделска продукция, планиране и адаптиране на производството в съответствие с търсенето на пазара по отношение на качество и количество, намаляване на производствените разходи, увеличаване на договорната сила на производителите на селскостопанска продукция във взаимоотношенията им с търговци на едро и дребно и постигане на по-добра пазарна реализация.

Към момента, по данни от МЗХ, в страната са признати от министъра земеделието общо 37 групи и организации на производители. Най-голям е броят на групите и организации на производители в секторите плодове и зеленчуци (15) и мляко (11). Признатите от министъра на земеделието групи и организации на производители са представени в следващата таблица:

Таблица 2 Признати от министъра на земеделието групи и организации на производители

Сектор	Групи и организации на производители	
	брой	наименование
Организации на производители		
Плодове	6	Организации на производители: 1. „Яблена Натура и Партнърс“ ООД 2. „Дунав плод“ ООД 3. „Група овощари Карнобат“ ООД 4. „Грийнфрут БГ“ ООД 5. „Бул Ейпъл“ ООД Групи производители: 6. „Фрукталиня“ ООД
Зеленчуци	3	Организации на производители: 7. „Веджи Фрост“ ООД 8. „Зар Груп“ ООД 9. „Алл Брандс“ ООД
Плодове и зеленчуци	6	Организации на производители: 10. „Сакар Мелон Фарм“ ООД

Сектор	Групи и организации на производители	
	брой	наименование
		11. „Фрут логистик“ ООД 12. „Семеле“ ООД 13. „Хепи Фрутс“ ООД 14. „Съни Фрутс България“ ООД 15. „Агрекоселект“ ООД
Зърнено – житни и маслодайни култури	3	Организации на производители: 16. „Обединени земеделци Димово“ ООД Групи производители (сектор зърнено-житни култури): 17. „Българска пшеница“ ООД 18. „Тракийско сдружение-мека пшеница“ ООД
Мед и пчелни продукти	3	Организации на производители: 19. „Бългериан Органик Фуудс“ ООД 20. „Апис Мелифера България“ ООД 21. „Органик бий продуктс“
Мляко и млечни продукти	11	Организации на производители: 22. „Ривър Милк“ ООД Групи производители (сектор мляко): 23. „Росна китка“ ООД 24. „Карнобатско мляко“ ООД 25. „Шийп груп – 2016“ ООД 26. „Китка – 2016“ ООД 27. „Хари Агрогруп“ ООД 28. „Делиорман Груп“ ООД 29. „Северозапад 2016“ ООД 30. „Войводи 2018“ ООД 31. „Хайдушко мляко“ ООД 32. „Дружина млечна“ ООД
Месо и вълна	2	Групи производители: 33. „Добруджа 7“ ООД 34. „Ники 2017“ ООД
Медицински и етеричномаслени култури	2	Групи производители: 35. „Блек Даймъндс Хербал Планта“ ООД 36. „Консорциум Хербал ойл – Калиакра“ ООД
Картофи	1	Групи производители: 37. „Бански картоф“ ООД

За периода на функционирането им може да се обобщят следните характеристиките:

- ✓ Декларираният стойностен обем на реализираната продукция от организациите на производители варира в широки граници;
- ✓ Малък брой на активните членове в организации на производители (ОП) и групи на производителите (ГП);
- ✓ Ниско равнище на организираност на земеделските производители и в други форми на коопериране, измерено с дял на търгуваната от обединенията продукция в общия дял на продажбите на земеделска продукция.

Тези характеристики определят слабия ефект от функционирането на ГП/ ОП и други форми на традиционно коопериране върху концентрацията на производството, конкурентоспособността, пазарната мощ и договорната сила на земеделските производители. Това е и причината за слабото влияние на групите и организациите върху доставката на качествени суровини за преработвателната промишленост и спазването на екологичните стандарти в Българското земеделие. Слабите резултати от функционирането на ГП/ ОП, поради малкото участващи производители, от там и сравнително малкият дял на произведените селскостопански продукти от ГП/ ОП на пазара, водят до влошаване на финансовите резултати и до отлив на членуващите в организациите производители, които не установяват особени ползи от членството си в тях.

II. Основни икономически характеристики на територията МИГ „Лясковец – Стражица“ и МИГ „Стамболово – Кърджали 54“, в контекста на настоящото проучване

За подбора на приложими за територията на МИГ „Лясковец – Стражица“ и МИГ „Стамболово – Кърджали 54“ добри практики, са изведени основни характеристики за двете МИГ, участващи в партньорския проект.

Структуроопределящи икономически отрасли на територията на МИГ „Лясковец – Стражица“ са машиностроене, хранително-вкусова, текстилна промишленост, производство на хартия и картон и изделия за дома – радиатори, камини, отоплителни инсталации. Важно значение за развитието на територията играе и земеделието и отраслите, свързани с преработка на продукти от селското стопанство – млекопреработваща промишленост, винопроизводство, хлебопроизводство и месопреработка.

Разпределението на промишленото производство по населени места е крайно неравномерно. Фирмите са съсредоточени предимно в градовете. Има няколко малки предприятия и преработвателни предприятия от хранително – вкусовия

сектор, които функционират в селата на територията на МИГ. В останалите населени места индустриалния бизнес има символично значение и почти навсякъде регистрира спад в относителния си дял.

Природните условия и почвените ресурси са предпоставка за отглеждането на пшеница, ечемик, царевица и слънчоглед, като добивите от декар обикновено са над средните за страната. Традиционен отрасъл за района е зеленчукопроизводството.

Икономическият профил на МИГ „Стамболово – Кърджали 54“ е доминиран от сектор селско стопанство, който представлява стратегически отрасъл за територията и е от ключово значение за запазване на поминъка на населението и на традициите на територията на МИГ.

На територията на МИГ „Стамболово – Кърджали 54“, извън сектор селско стопанство преобладават обслужващите сектори – търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство. Тези сектори са представени основно от хранителни магазини, ресторанти, кафенета, както и малко на брой хотели и къщи за гости.

Индустриалният сектор е представен от преработващата промишленост, строителство, шивашко производство, дървообработка, производство на млечни и месни продукти, производство и бутилиране на вино, производство на хляб и хлебни изделия, консервиране на зеленчуци и др.

Територията на МИГ „Стамболово – Кърджали 54“ не е сред развитите и утвърдени туристически дестинации. Въпреки това територията притежава голям потенциал от природни и културно-исторически дадености като основа за устойчиво развитие на различни форми на туризъм. Двете общини имат дадености за развитие на селски туризъм, екотуризм, културен туризъм и други алтернативни форми на туризъм.

Наличните ресурси дават възможност за развитие на един отчасти нов сектор – алтернативен туризъм, който има потенциал да диверсифицира местната икономика и да намали основната зависимост от отрасъла земеделие.

Близостта на МИГ „Стамболово – Кърджали 54“ до границата с Гърция и Турция, както и наличието на добра суровинна база за хранително-вкусовата, строителната, енерго-добивната и фуражната промишленост, са важен потенциал за икономическото развитие на територията.

Бъдещото развитие на територията на МИГ е свързано с интензивно развитие на селското стопанство, на основата на благоприятните почвено-климатични условия и установените традиции в областта на растениевъдството и животновъдството.

III. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ, СТРАТЕГИЧЕСКИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

1. ПРАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА КЛЪСТЕРИ И СДРУЖАВАНЕ НА БИЗНЕСА В БЪЛГАРИЯ, В ЗЕМЕДЕЛСКИЯ И ИЗВЪН ЗЕМЕДЕЛСКИЯ СЕКТОР

Правната рамка в България за регистрация на обединения и сдружаване на бизнеса дава следните възможности:

За обединения в неземеделски сектори/ клъстери:

- ✓ Регистрирани като обединения по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел;
- ✓ Обединения - дружества по смисъла на Глава XV от Закона за задълженията и договорите;
- ✓ Юридически лица, регистрирани по Търговския закон.

За обединения в земеделски сектори:

- ✓ Закона за кооперациите;
- ✓ Юридически лица, регистрирани по Търговския закон.

Сдружаването в земеделските сектори, в съответствие с Общата селскостопанска политика (ОСП) е под формата на групи или организации на земеделски производители.

2. ОБЛАСТИ ИЗВЪН СЕКТОР ЗЕМЕДЕЛИЕ

Процесът на клъстеризация в България се регулира и подпомага от множество нормативни, стратегически и програмни документи. Нормативните, стратегическите и програмните документи в областта на клъстеризацията в България създават рамка, която цели да насърчи икономическото развитие, иновациите и сътрудничеството между различните участници в икономиката. Чрез тези документи се предоставят възможности за финансиране, данъчни облекчения и административна подкрепа, които да подпомогнат развитието на клъстерни организации и инициативи.

2.1. Нормативни документи

Закон за насърчаване на инвестициите. Предоставя правната рамка за стимулиране на инвестициите в различни сектори, включително и тези свързани

с клъстерите. Насърчава се привличането на стратегически инвеститори, които могат да се възползват от различни данъчни и административни облекчения.

Закон за малките и средните предприятия (МСП). Целта на закона е да подкрепя развитието на МСП, които са ключови участници в клъстерните структури. Законът предвижда мерки за подобряване на достъпа до финансиране, подкрепя за иновации и технологичен трансфер.

Наредби и регулации на Министерството на иновациите и растежа - разработва наредби, които уреждат условията и процедурите за подкрепа на клъстерни организации и техните проекти. Наредбите включват и специфични изисквания за участието в програми за финансиране.

2.2. Стратегически и програмни документи

Национална стратегия за развитие на малките и средните предприятия 2021-2027 г. Стратегията поставя фокус върху стимулиране на клъстеризацията като инструмент за увеличаване на конкурентоспособността на МСП. В нея са описани мерки за подобряване на достъпа до пазари и иновации чрез сътрудничество в рамките на клъстери.

Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Република България 2021-2027 г. (ИСИС). Стратегията идентифицира приоритетни области за развитие на иновациите, включително чрез клъстеризация. Тя предоставя насоки за създаването на иновативни клъстери в стратегически сектори като информационните и комуникационните технологии, биотехнологиите и екологичните технологии.

Национална стратегия за насърчаване на предприемачеството 2021-2027 г. - фокусира се върху насърчаване на предприемачеството и иновациите, като клъстеризацията е посочена като ключов инструмент за постигане на тези цели. Подчертава се важността на сътрудничеството между фирмите, университетите и изследователските организации.

Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП) 2021-2027. Основните приоритети на Програмата са два – „Иновации и растеж“ и „Кръгова икономика“. Предвидени са средства за научни изследвания и развойна дейност във фирмите, увеличаване на експортния потенциал, създаване на нови или развитие на компании от по-високотехнологичните сектори на промишлеността, защита на патенти, индустриална собственост и др. Ще се стимулира дигитализацията, повишаването на киберсигурността, поверителността на данните в МСП и на уменията на персонала за работа с технологиите от Индустрия 4.0.

Програма "Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация" 2021-2027. По програмата ще се финансират съвместни проекти на научната общност и бизнеса за създаване и внедряване на иновации. По програмата ще се финансират проекти, получили знака за качество „Печат за високи постижения“ по програма „Хоризонт Европа“ на ЕК.

План за възстановяване и устойчивост на Република България. Включва компоненти, насочени към дигитализацията и зеления преход, където клъстеризацията играе важна роля. Подпомагат се инвестиции в технологични клъстери и екосистеми, които да подпомогнат устойчивото развитие и иновациите.

3. ЗЕМЕДЕЛСКИ СЕКТОРИ

Нормативните, стратегически и програмни документи областта на кооперирането в сектор земеделие в България са насочени към насърчаване на кооперативната дейност, подобряване на конкурентоспособността на земеделските производители, и развитие на селските райони.

В СПРЗСР са заложили и следните допълнителни условия по отношение на групите на земеделски производители:

- ✓ да имат минимум четири члена;
- ✓ да предлагат всяка година на пазара продукция произведена от членовете си на стойност не по-малко от 25 000 лв.

3.1. Нормативни документи

Закон за кооперациите. Регулира правния статут, учредяването, дейността, управлението и прекратяването на кооперациите в България. В закона са заложили принципите на кооперативната дейност, правата и задълженията на членовете, и финансовата организация на кооперациите.

Закон за подпомагане на земеделските производители. Определя условията и реда за предоставяне на държавна помощ и субсидии на земеделските производители, включително на кооперациите. Законът предоставя рамка за финансово подпомагане чрез различни схеми и програми.

Закон за собствеността и ползването на земеделските земи. Регулира отношенията, свързани със собствеността, ползването и защитата на земеделските земи. Законът урежда условията за отдаване под наем, аренда и кооперативно използване на земеделски земи.

Наредби на Министерството на земеделието и храните. Министерството издава различни наредби, които конкретизират условията и реда за регистрацията и признаването на групи и организации на производители, изпълнение на национални и европейски програми за подпомагане на кооперациите в земеделието.

Договорните отношения **в сектора на млякото и млечните продукти** се уреждат с Наредба №1 от 28.01.2015 г. за договорните отношения в сектора на млякото и условията и реда за признаване на организации на производители, техни асоциации и междубраншови организации в сектора на млякото и млечните продукти. Целта на режима е осигуряване на устойчиво развитие на производството на сурово мляко от всички видове, подобряване на възможностите на млекопроизводителите за договаряне с изкупвачите и по-справедливо разпределение на добавената стойност по веригата на доставки. Нормативната уредба позволява на организациите на млекопроизводители или техните асоциации да договарят съвместно с даден изкупвач на сурово мляко условията на договорите, включително цената, за част или за цялото количество сурово мляко на своите членове.

Обединяването на земеделските производители на **плодове и зеленчуци** в организации на производители и финансовото им подпомагане по схема „Оперативни програми“ е насочено към повишаване на конкурентоспособността и пазарната ориентация на сектора, намаляване на колебанията в доходите на производителите в следствие на кризи, увеличаване на потреблението на плодове и зеленчуци и повишаване използването на екологични техники за отглеждане и производство. За да получи финансово подпомагане, организацията на производители на плодове и зеленчуци трябва да е призната от министъра на земеделието и храните, да изготви и представи за одобрение оперативна програма и да създаде оперативен фонд.

От оперативния фонд се разплащат само разходите и дейностите по оперативната програма. Набирането на средства в него се извършва чрез финансови вноски от организацията и/или от нейните членове и финансовата помощ от ЕФГЗ. Вноските в оперативния фонд се определят с решение на Общото събрание на организацията. Финансовата помощ от ЕС не може да надхвърля по-малката стойност от 50% от реално извършените разходи от оперативната програма или 4,1% от стойността на предлаганата на пазара продукция от организацията. Предоставя се възможност за допълване на европейската субсидия и с национални средства.

3.2. Стратегически и програмни документи

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 г. Планът определя конкретни действия и мерки за постигане на целите, заложен в Стратегията за развитие на земеделието. Включва подкрепа за кооперативната дейност, инвестиции в модернизация на стопанствата и укрепване на връзките между земеделските производители. В Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г. са предвидени интервенции чрез оперативни програми от признати организации на производители и асоциации на организации на производители както в сектор „Плодове и зеленчуци“, така и в сектор „Мляко и млечни продукти“.

За сектор „Мляко и млечни продукти“ е допустимо подпомагането и на групи производители, като наред с оперативната си програма, те следва да представят и план за признаване. Групите следва да бъдат признати като организации до четири години от началото на одобрената им оперативна програма и не по-късно от 31 декември 2027 г.

За организации на производители в сектор „Плодове и зеленчуци“, работещи в региони от страната, в които степента на организираност на производителите е под средната за ЕС, е допустимо изплащане на национална финансова помощ в допълнение към европейската. Тя е равна на максимум до 80% от реално платените вноски в оперативния фонд и до 10% от стойността на предлаганата на пазара продукция на всяка такава организация на производители.

План за възстановяване и устойчивост на Република България. Включва компоненти за подкрепа на земеделските производители и кооперации в контекста на зелената и дигиталната трансформация на икономиката. Предоставя възможности за финансиране на проекти, свързани с устойчиво земеделие и модернизация на стопанствата.

IV. ПРОВЕДЕНИ НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ СЪБИТИЯ В ОБЛАСТТА НА КООПЕРИРАНЕТО И КЛЪСТЕРИЗАЦИЯТА

Националните и международни събития играят ключова роля в популяризирането на кооперирането и клъстеризацията в бизнеса. Те предоставят платформа за обмяна на опит, идеи и добри практики, както и за създаване на нови партньорства и проекти. Събитията допринасят за повишаване на осведомеността за значението на кооперативната и клъстерна дейност за развитието на икономиката.

1. НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА КЛЪСТЕРИ И КООПЕРАТИВНО РАЗВИТИЕ

Организатор: Българската агенция за инвестиции и Министерството на икономиката

Провежда се ежегодно в гр. София. През 2023 г. включва актуалните тенденции в развитието на клъстерите в България и представя успешни примери за кооперативни проекти. Конференцията събира представители на правителството, бизнеса и научните среди, за да обсъдят актуалните тенденции и предизвикателства в областта на клъстеризацията и кооперирането. Фокусът е върху развитието на иновациите, технологиите и международното сътрудничество.

2. НАЦИОНАЛЕН ФОРУМ "КЛЪСТЕРИ И КООПЕРИРАНЕ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО"

Организатор: Министерството на земеделието и храните

Събитието се провежда в гр. Пловдив и е част от ежегодното селскостопанско изложение "Агра". Форумът предоставя платформа за дискусии и обмяна на опит между земеделски производители, кооперации, експерти и представители на публичния сектор. Целта е да се насърчи кооперирането в селското стопанство и да се обсъдят възможностите за финансиране и развитие на кооперативни проекти. Състоялият се на 21-23 февруари 2023 г. форум е насочен към кооперирането в селското стопанство, представяйки нови технологии и стратегии за развитие на кооперациите.

3. "Клъстери и иновации в малките и средни предприятия" – СЕМИНАР И УЪРКШОП

Организатор: Българската търговско-промишлена палата

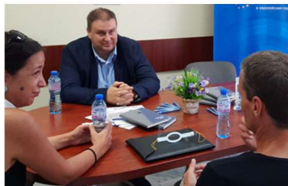
Събитието е насочено към собствениците и управителите на малки и средни предприятия, които търсят възможности за развитие чрез коопериране и участие в клъстери. Проведеното събитие в гр. Варна на 15 март 2023 г. включва семинари, практически работилници и индивидуални консултации. Семинарът се фокусира върху ролята на клъстерите в иновационната дейност на МСП и представи нови възможности за финансиране и партньорства.

4. "БЪЛГАРСКИ КЛЪСТЕРЕН ДЕН"

Новини

Емил Радев: Със създаването на правна рамка за технологиите с изкуствен интелект ЕС ще подобри средата за иновации и растеж

БРАИТ
БЪЛГАРСКА РАБОТОДАТЕЛСКА АСОЦИАЦИЯ
ИНОВАТИВНИ ТЕХНОЛОГИИ

Становище във връзка с публикуваната Стратегия за Изкуствен Интелект на България в портала за Обществени консултации

Да избереш България: млад учен се завръща след успехи зад граница

Организатор: Асоциация на бизнес клъстерите в България

Това е ежегодното събитие събира представители на различни бизнес клъстери от цялата страна. Целта е да се обменят добри практики, да се създадат нови партньорства и да се представят последните постижения и проекти на българските клъстери. Събитието, проведено на 18 октомври 2023 г. в гр. София събра над 100 участници от различни сектори и представи най-новите постижения и проекти на българските клъстери.

5. EUROPEAN CLUSTER CONFERENCE

Организатор: Европейската комисия

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Една от най-значимите конференции за клъстери в Европа. Събира представители на клъстерни организации, политици, изследователи и експерти от различни страни, за да обсъдят стратегии и политики за подкрепа на клъстеризацията и развитието на иновационни екосистеми. Организира се на различни места в Европа, като България е домакин на едно от ключовите издания - "Clusters Meet Regions", проведено в Бургас през септември 2023 г. На събитието се обсъждат теми, свързани с иновациите и дигитализацията, представени са успешни проекти на различни клъстери в България и Европа. В Брюксел на 26-27 октомври 2023 г. конференцията се фокусира върху ролята на клъстерите в Зелената сделка на ЕС и цифровата трансформация, с участието на експерти и представители на клъстери от цяла Европа.

6. INTERNATIONAL COOPERATIVE SUMMIT

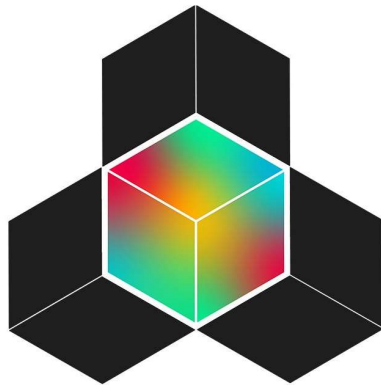

Организатор: Международен кооперативен съюз

Провежда се на различни места по света, България е домакин през 2021 г. Срещата е насочена към лидери на кооперативни организации от цял свят. Фокусира се върху устойчивото развитие, социалното предприемачество и ролята на кооперациите в глобалната икономика. В Квебек, Канада, 10-12 септември 2023 г., срещата обсъди глобалните предизвикателства и възможности за кооперативното движение, със специален акцент върху устойчивото развитие и иновациите.

7. CLUSTER MATCHMAKING CONFERENCE

**CREATECH
SUMMIT
SOUTH-EAST EUROPE**

Инвестираме във вашето бъдеще

ЕВРОПЕЙСКИ
СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ПРОГРАМА ЗА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

Организатор: Enterprise Europe Network

Събитието е посветено на създаването на партньорства и мрежи между европейски клъстери. Участниците имат възможност да се срещнат с потенциални партньори, да представят своите организации и да договорят съвместни проекти. Събитието през 2023 г. се проведе в гр.София и предостави възможност за създаване на партньорства между клъстерни организации и фирми, като включва над 200 B2B срещи.

8. GLOBAL FORUM ON AGRICULTURAL COOPERATION

Организатор: Световна организация за земеделско коопериране (WOAG)

В Пловдив, 24-26 февруари 2023 г., като част от международното изложение "Агра", форумът разгледа теми, свързани с цифровизацията и устойчивото развитие в селското стопанство, както и ролята на кооперациите в тези процеси. Форумът събира земеделски кооперации и организации от различни страни, за да обсъдят глобалните тенденции в селското стопанство, възможностите за международно сътрудничество и споделяне на добри практики в кооперирането.

Тези събития показват активното участие на България в международните инициативи за коопериране и клъстеризация, както и ангажираността на страната в развитието на тези сектори на национално ниво. Участието в такива събития предоставя на българските предприятия и организации възможност да изграждат връзки и да участват в глобалната икономика.

V. ДОБРИ ПРАКТИКИ

Настоящата част на доклада е разработена след преглед на бази данни, наръчници, справочници и други източници, в които има описание на случаи /case studies/ за сдружаване, коопериране и клъстеризация в земеделския и извън земеделския сектор. Избрани са практики, които биха били полезни и приложими на територията на двете МИГ, участващи в партньорския проект - МИГ „Лясковец – Стражица“ и МИГ „Стамболово – Кърджали 54“.

Избраните добри практики, описани в настоящия доклад включват:

- ✓ Клъстерното партньорство за мебели и дървообработване
- ✓ Метал-механик клъстер на Кастилия-ла Манча
- ✓ Кооператив в сектор мляко и млечни продукти
- ✓ Кооперация на малки земеделски стопани - Sloga Kranj
- ✓ Сътрудничество, инициатирано от МИГ за къса верига за доставки
- ✓ Клъстер „Кулинарни изкуства и гостоприемство“
- ✓ Организация на производители „Фермерско мляко“
- ✓ Организация на производители на биологичен мед и пчелни продукти "БЪЛГЕРИАН ОРГАНИК ФУУДС"

Фигура 3 Избрани добри практики

6 Европейски държави

Клъстерното партньорство за мебели и дървообработване

- Партньорство на клъстери от мебелния и дървообработващ сектор от Чехия, Италия, Испания, Швеция, 2 клъстера от Румъния и Словения

Испания

ИТЕСАМ Метал-механик клъстер на Кастилия-ла Манча

- Бизнес асоциация с нестопанска цел, работеща за увеличаване на иновациите и конкурентоспособността на бизнеса в отраслите на металургичния сектор

Словакия

Кооператив в сектор мляко и млечни продукти

- Партньорство между ферми и кооперация за модернизиране на производството на млечни продукти и установяване на собствена верига за къси доставки и собствена марка

Словения

Кооперация на малки земеделски стопани - Sloga Kranj

- Сътрудничество между дребни земеделски стопани, произвеждащи, сектори картофи, плодове и зеленчуци за засилване на тяхната колективна конкурентоспособност

Румъния

Сътрудничество, иницирано от МИГ за къса верига за доставки

- Партньорство между четирима овощари, училище и къща за гости за агротуризм

България

Клъстер „Кулинарни изкуства и гостоприемство“

- Клъстер в областта на туризма, обединяващ висше училище, туроператори, хотелиери, ресторантьори, фирми, работещи в областта на електронния маркетинг и реклама и др.

България

Организация на производители „Фермерско мляко“

- Организация на млекопроизводители от град Раковски, създадена през 2012 г., която освен постигнатите добри резултати, насърчава кооперирането в различни сектори, чрез подпомагането на земеделските стопани в процеса на структуриране

България

Организация на производители на биологичен мед и пчелни продукти "БЪЛГЕРИАН ОРГАНИК ФУУДС"

- Най-голямата призната организация на производители на биологичен мед и пчелни продукти, обхващаща 27 пчеларски ферми, с повече от 5000 биологично сертифицирани кошери

1. КЛЪСТЕРНОТО ПАРТНЬОРСТВО ЗА МЕБЕЛИ И ДЪРВООБРАБОТВАНЕ ОТ ШЕСТ ЕВРОПЕЙСКИ ДЪРЖАВИ

The Furniture and Woodworking Cluster partnership (FWCP) - Клъстерното партньорство за мебели и дървообработване е инициатива, която в момента обединява седем организации от мебелния и дървообработващия сектор от шест европейски държави.

а) Обща информация

Източник: <https://furniturecluster.cz/en/partnership/>

Създадено през 2019 г. на международна конференция, организирана от кооперацията Клъстер на чешките производители на мебели. Основната мотивация за установяване на партньорство е международното сътрудничество в областта на научноизследователската и развойната дейност, трансфера на технологии и

ноу-хау, интернационализацията, споделяне на примери за добри практики, както и подготовката на съвместни международни проекти, водещи до Европейско стратегическо клъстерно партньорство.

Основна цел е осигуряване на пълноценно и ефективно сътрудничество между страните с цел бъдещо развитие и укрепване на взаимоотношенията в областта на мебелната и дървообработващата промишленост с акцент върху изпълнението и приемането на целите за устойчиво развитие до 2030 г. за МСП, споделяне на знания, създаване на конкурентни предимства и насърчаване на най-добрите практики.

б) Териториален и секторен обхват

Секторен обхват – мебели и дървообработване, предлагани на територията на ЕС. Обединението е част от European Cluster Collaboration Platform/ Европейска платформа за клъстерно сътрудничество, в която могат да се установят международни партньорства от различни сектори.

c) Участници

Участниците в инициативата са клъстери от мебелния и дървообработващ сектор от Чехия, Италия, Испания, Швеция, 2 клъстера от Румъния и Словения:

- Cluster of Czech Furniture Manufacturers (Czech Republic) <http://www.furniturecluster.cz/?language=en>
- Cluster Legno, Arredo e Sistema Casa FVG SRL Consortile (Italy) <http://www.clusterarredo.com/>
- HABIC - Basque Habitat, Wood, Hospitality and Design Cluster (Spain) <http://www.habic.eus/>
- Interior Cluster Sweden <http://interiorcluster.se/>
- Pro Wood Regional Wood Cluster (Romania) <http://www.prowood.ro/>
- Transylvanian Furniture Cluster (Romania) <http://www.transylvanianfurniture.com/>
- Wood Industry Cluster (Slovenia) <https://www.lesarski-grozd.si/en/>

d) Дейност

Клъстерното партньорство е отворено за клъстери, фокусирани върху мебели, дървообработване и интериорен дизайн. Информация и контакти:

<https://furniturecluster.cz/en/>

Участниците имат подписан Меморандум за сътрудничество в мебелния и дървообработващия сектор, с който създават международната платформа Furniture and Woodworking Cluster Partnership.

Дейността е с основен фокус:

- подготовка на съвместни проекти, насочени към развитие на стратегическо партньорство, интернационализация на клъстерите;
- дейности, водещи до споделяне на опит и добри практики между партньорите с акцент върху целите за устойчиво развитие;
- подобряване на уменията на мениджърите на клъстери и услуги за подпомагане на МСП с добавена стойност;

- подкрепа за разработването на всеобхватна клъстерна стратегия за отделни клъстери, включително за засилено междурегионално/ транснационално сътрудничество и развитие на партньорство във веригите на стойността на ЕС и по-широко;
- интензивно сътрудничество с университети за обмен на информация, трансфер на опит и разпространение на нови тенденции от академичната към производствената среда и обратно;
- фокусиране върху иновациите и дизайна;
- организиране на туининг, сътрудничество, работа в мрежа, учебни дейности и проекти за сътрудничество.

е) Източници на финансиране на съвместни проекти

Обединението има няколко съвместни проекта, финансирани от ЕС по Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации, Програма Дунавски регион, Леонардо да Винчи и Програма Cosme.

2. ИТЕСАМ, МЕТАЛ-МЕХАНИК КЛЪСТЕР НА КАСТИЛИЯ-ЛА МАНЧА, ИСПАНИЯ

Бизнес асоциация с нестопанска цел, работеща за увеличаване на иновациите и конкурентоспособността на бизнеса в отраслите на металургичния сектор.

а) Обща информация

Източник: <https://www.itecam.com/>

Клъстерът е създаден през 2002 г. като бизнес асоциация с нестопанска цел, целяща повишаване на бизнес конкурентоспособността и насърчаване на генерирането на нови продукти и дейности в металургичния сектор и свързаните с него сектори и има за цел увеличаване на иновациите, трансформация, технологично развитие на оборудване и системи, работещи с метални и подобни материали.

Стратегически цели на клъстера:

- Насърчаване на технологичните иновации;
- Насърчаване на сътрудничеството между членовете на клъстера;
- Насърчаване на развитието на научноизследователски и развойни проекти;
- Трансфер на знания и генериране на таланти в областта на металургичния сектор.

b) Териториален и секторен обхват

Секторен обхват: металургичният сектор и свързаните с него сектори, в т.ч. производство на оборудване, вкл. съоръжения, превозни средства и промишлени компоненти, конструкции, екологично оборудване. Клъстерът е част от European Cluster Collaboration Platform/ Европейска платформа за клъстерно сътрудничество, в която могат да се установят международни партньорства от различни сектори.

c) Участници

Клъстерът включва 10 участника (9 от Испания и 1 от Германия), в т.ч. бизнес организации и един университет. ITECAM се подкрепя от консорциум от компании, ангажирани с технологичното развитие на металургичния сектор. Клъстерът подкрепя 239 компании, опериращи на европейския пазар.

d) Дейност

Работи за повишаване на конкурентоспособността и насърчаване на генерирането на нови продукти и дейности в металургичния сектор и свързаните с него сектори. Клъстерът насочва компаниите към прилагането на знания, предоставяйки качествени технологични услуги, поддръжка, консултации за научноизследователска и развойна дейност и персонализирани услуги за обучение. Клъстерните дейности включват:

- Организира B2B индустриалната среща на Кастилия-Ла Манча, с цел да насърчава и улеснява контакта и работата в мрежа между компании и организации, които са част от индустриалната и бизнес екосистема на Кастилия-Ла Манча, улеснявайки сътрудничеството и генерирането на синергии.
- Участие на заинтересовани страни в европейски проекти.
- Присъствие на срещи, конференции, посещения и др.
- Индустриален клъстер на регионалните стратегии за Smart.
- Специализация в контекста на RIS3: сътрудничество при дефинирането на стратегията за интелигентна специализация на региона на Кастилия-Ла Манча.
- Организиране на конференции за разпространение на различни теми от технологичен и иновативен характер в сътрудничество с компании и организации.
- Участие в национални и международни срещи, свързани с иновациите и технологиите.
- Програма за обмен на работа за асоциирани субекти.
- Стартиране на офиси за трансфер на иновации в сътрудничество с местните администрации.

е) Източници на финансиране на съвместни проекти

Обединението има няколко съвместни проекта, финансирани от ЕС по Рамкова програма за конкурентоспособност и иновации, Програма Дунавски регион, Леонардо да Винчи и Програма Cosme.

3. СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ВЕРИГА ЗА ДОСТАВКА НА МЛЕЧНИ ПРОДУКТИ И СОБСТВЕНА МАРКА, СЛОВАКИЯ

Партньорство между ферми и кооперация за модернизирване на производството на млечни продукти и установяване на собствена верига за къси доставки и собствена марка.

а) Обща информация

Източник: https://eu-cap-network.ec.europa.eu/good-practice/cooperation-establish-dairy-supply-chain-slovakia_en

Три млекопроизводителни ферми и кооператив в южна Словакия създават партньорство за модернизиране на производството на овче мляко и създаване на собствена къса верига за доставки.

Партньорите съвместно създават марката „Gemerske ovecky“, за да популяризират своите продукти от овче мляко, и с подкрепата на няколко ефективно интегрирани мерки на Словаквата програма за развитие на селските райони (ПРСР) финансират маркетингова кампания и модернизация на фермите. Ключов фактор за успех е желанието на партньорите да си сътрудничат и да инвестират съвместно в иновативни технологии.

b) Териториален и секторен обхват

Секторен обхват – мляко и млечни продукти, предлагани на територията на южна Словакия.

c) Участници

За да надгради няколко години успешно сътрудничество, малко земеделско партньорство в Словакия решава да формализира своите дейности и да създаде своя собствена къса верига за доставки. Три ферми (BioEn sro, AGROTERRA sro, Agrár LAND sro), заедно с кооперацията AGRODRUŽSTVO-S, успешно произвеждат овче мляко и продукти от овче мляко в продължение на много години, когато осъзнават, че ще трябва да повишат ефективността на производствения си процес, за да поддържат стабилен пазар за своите продукти.

d) Дейност

Партньорите кандидатстват за подпомагане по подмярка 16.4 за хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата за доставки за финансиране на създаването и насърчаването на тяхната къса верига за доставки на млечни продукти. Те създават собствена марка продукти от 100% овче мляко, наречена „Gemerske ovecky“ или „Овче мляко от района на Гемер“. Средствата от ПРСР финансират маркетингови и промоционални дейности на партньорите, които включват създаване на техни собствени уебсайтове и

електронен магазин, поставяне на платени реклами в списания за селско стопанство/ хранителния сектор, наемане на пространство за билбордове, създаване на визуална идентичност за брандирани графики и изготвяне на различни рекламни материали и медии в подкрепа на кампанията.

Освен това, двама от партньорите (АГРОТЕРРА и АГРОДРУЖСТВО) получават подкрепа по подмярка М04.1 – Подпомагане на инвестиции в земеделски стопанства, за модернизиране на своите бази. АГРОТЕРРА преустройва неизползвано стопански помещение в нова доилна зала с два реда по 24 доилни места и машинно помещение.

BioEn sro (водещият партньор) и Agrár LAND, осигуряват финансиране от подмярка М04.2 - Подкрепа за инвестиции в процес/ маркетинг и/ или развитие на селскостопански продукти. С инвестицията е изградено млекопреработвателно съоръжение, закупено е оборудване за производство на пушени сирена.

Инвестицията допълнително подпомага закупуването на опаковъчна машина, пълнител за кисело мляко, уплътнител и телескопичен товарач за отстраняване на оборски тор и позволява на фермата Agrár LAND да закупи два хладилни микробуса и три мобилни магазина.

е) Източници на финансиране на съвместни проекти

С фермата BioEn sro, действаща като водещ партньор, четирите предприятия кандидатстват за подкрепа чрез интегриран проект, който съчетава няколко мерки от Словенската програма за развитие на селските райони. М04 – Инвестиции във физически активи и М16 – Сътрудничество на Словенската програма за развитие на селските райони в програмен период 2014 – 2020. Общ бюджет 1 888 871 евро.

4. КООПЕРАЦИЯ SLOGA KRANJ – Създаване на групи производители на картофи, зеленчуци и плодове, Словения

Сътрудничество между дребни земеделски стопани за засилване на тяхната колективна конкурентоспособност.

а) Обща информация

Източник: https://eu-cap-network.ec.europa.eu/good-practice/sloga-kranj-cooperative-setting-producer-groups-potato-vegetable-and-fruit-growers_en

Земеделската и горска кооперация „Sloga Kranj“ използва средства от ОСП, за да създаде група производители на картофи и група производители на зеленчуци и плодове.

Като част от този кооперативен процес е осигурено обучение, промоция и маркетинг на продуктите, както и организиране на събирането и транспорта и контрол на качеството на продукцията. В резултат на обединението, производителите си сътрудничат помежду си и вече могат да отговорят на изискванията за обем на доставките на големите търговци.

Много словенски ферми се класифицират като малки и тези малки стопанства нямат капацитет за производство на големи количества продукция, от които големите търговци се нуждаят. Като такива, производителите на картофи, зеленчуци и плодове са задължени да излизат самостоятелно на пазара. Това поставя малките стопанства в лоша позиция за преговори и затруднява продажбата на продукцията им на справедлива цена.

В този контекст земеделската кооперация „Sloga Kranj“ решава да създаде група от производители на картофи и група от производители на зеленчуци и плодове в рамките на кооперацията. Те стартират проект, който успешно обединява фермери от регионите Gorenjska, Štajerska, Prekmurje и Dolenjska, които работят заедно за справяне с тази ситуация.

b) Териториален и секторен обхват

Сектори – производство на картофи, зеленчуци и плодове. Регионите Gorenjska, Štajerska, Prekmurje и Dolenjska в Словения.

c) Участници

Повече от 1700 малки фермери.

d) Дейност

През 2019 г. членовете на земеделската кооперация Sloga Kranj се заемат да повишат осведомеността сред производителите в регионите за ползите от присъединяването към групи производители. В същото време кооперацията стартира марката „Polonca“ и всеки продукт включва пълния адрес и името на производителя заедно с общата хранителна информация, за да изгради

доверието на потребителите. През 2020 г. кооперативът коригира своята компютърна система, за да подобри допълнително проследимостта на продуктите, а следващите години (2021 – 2022) са посветени на набиране на повече фермери в групите производители. Поради увеличаването на обема на работа и за осигуряване на по-добро качество, кооперацията адаптира помещенията си, подобрява енергийната си ефективност и обновява производственото си оборудване.

В допълнение към тези подобрения, кооперацията организира семинари за фермери, за да осигури по-добро качество на продуктите и предостави техническа помощ и експертни насоки, насочени към подобряване на бизнес подхода или работните практики на производителите. Като цяло кооперацията отговаря за промотирането и маркетинга на продуктите, както и за организацията на транспорта, събирането и контрола на качеството на продукцията. В този процес кооперацията получава подкрепа и съвети от Службата за съвети в земеделието и образователните институции (Селскостопанско средно училище и колеж в Биотехнически център - Накло, Факултет по публична администрация и Средно училище по икономика).

е) Източници на финансиране на съвместни проекти

M09 – Групи и организации на производители от Програма за развитие на селските райони в програмен период 2014 – 2020 в Словения. Общ бюджет 350 000 евро.

5. СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА КЪСА ВЕРИГА ЗА ДОСТАВКА НА ПРЕСНИ ПЛОДОВЕ, ИНИЦИИРАНО ОТ МИГ, РУМЪНИЯ

Използвайки финансирането по LEADER и насоките на МИГ, четирима овощари създават партньорство с училище и къща за гости за агротуризм, за да установят къса верига за доставки.

а) Обща информация

Източник: https://eu-cap-network.ec.europa.eu/good-practice/cooperation-development-fresh-fruit-short-supply-chain_en

МИГ Югозападна Сату Маре инициира проект за сътрудничество (между производители на плодове, училище и къща за гости за агротуризм), за да стимулира местния сектор за отглеждане на плодове и да демонстрира иновативни методи за маркетинг, образователен обхват и развитие.

Проектът създава пазар за местно отглеждани плодове в района Tășnad-Petrești-Săuca-Cehal, в допълнение към къса верига за доставки, подкрепена чрез сътрудничество между местни участници.

b) Териториален и секторен обхват

Териториалният обхват включва района Tășnad-Petrești-Săuca-Cehal, окръг Сату Маре, Румъния. Интегрира секторите плодове, туризъм и образование.

c) Участници

Участниците са фермери, отглеждащи плодове, Местна инициативна група Югозападна Сату Маре, местна гимназия и къща за гости.

d) Дейност

Местната инициативна група (LAG/ МИГ) работи в окръг Сату Маре, Румъния. Окръг Сату Маре е туристически център и е известен също с производството на висококачествени плодови продукти и напитки (включително вино и традиционни сортове бренди). Въпреки това, с малко примери за сътрудничество между селскостопанските предприятия и по-широката общност, е установено, че се пропускат възможности за синергия и обмен. В този контекст МИГ използва средства от ОСП, за да инициира проект за сътрудничество, който обединява четирима производители на плодове (производители на ябълки, кайсии и сливи), гимназия и къща за гости за агротуризм. Реализирани са следните дейности:

- Закупуване на микробус с топлоизолация и хладилен агрегат с възможност за превоз на 1800 кг. пресни плодове до 75 км.

- Закупуването на четири дървени павилиона за създаване на фиксирани точки за продажба на пресни плодове на пазара за селскостопански храни Таşnad, край агротуристическата къща за гости Willy-Săuca и на пазара за селскостопански храни в Carei.
- Закупуване на мобилен щанд - в комплект с шатра, рафт, маса и комплект пейки - за използване при събития и изложби.
- Създаване на уебсайт www.liveziletasnadului.ro
- Печатна, радио и телевизионна маркетингова кампания и създаване на пакет от рекламни материали.
- Организиране на образователна програма за здравословно хранене за млади хора, както и местни събития и изложби за популяризиране на местни, свежи и сезонни продукти.

Образователната програма и комуникационната кампания гарантират, че темата за здравословното хранене е в челните редици на местните дискусии и това създава по-голямо търсене на сезонна, „домашна“ продукция.

Като следваща стъпка МИГ допълнително ще подкрепи фермерите, като им предостави подкрепа за създаване на център за преработка на плодове в продукти с добавена стойност, като конфитюри или сиропи. Фермерите ще се възползват и от консултантски услуги, за да им помогнат да предприемат стъпки към модернизирани и възприемани на нови бизнес практики в своите стопанства.

е) Източници на финансиране на съвместни проекти

M16 – Сътрудничество на Програма за развитие на селските райони в програмен период 2014 – 2020 в Румъния. Общ бюджет 112 874 евро.

6. Клъстер „Кулинарни изкуства и гостоприемство“, България

Клъстер в областта на туризма, обединяващ висше училище и профилирана гимназия, обучаващи кадри в областта на туризма, маркетинга и предприемачеството, фирми, осъществяващи туроператорска и турагентска дейност, организации, развиващи дейност в областта на кулинарията, фирми, осъществяващи консултантска, финансова и счетоводна дейност, подпомагаща дейността на хотелиери, ресторантьори, микро и малки предприятия, както и фирми, работещи в областта на електронния маркетинг и реклама.

а) Обща информация

Източник: <http://www.vumk.eu/bg/>

Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство“ (АКИГ) е клъстерна организация в областта на туризма от Североизточна България. Тя е основана в края на 2011 г. в гр. Добрич, България с водещата цел да подпомага развитието на конкурентоспособни туристически продукти с

добавена стойност в съответния регион и да изгражда устойчиви и силни връзки между образованието и бизнеса в подкрепа на регионалното икономическо развитие и социалната интеграция. Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство“ дефинира себе си като стратегическо обединение на фирми и организации от сферата на туризма, услугите и кулинарията, които реализират целия процес на създаване, въвеждане и налагане на пазара на туристически и кулинарни продукти и които демонстрират ефективно връзката между бизнеса, приложните изследвания и образованието.

b) Териториален и секторен обхват

Клъстерната организация е с териториален обхват Североизточна България, в областите Варна, Добрич и Търговище, основен сектор – туризъм.

c) Участници

Клъстер „Кулинарни изкуства и гостоприемство“ е уникално съчетание между заинтересовани организации, работещи в областта на туризма и съпътстващите го дейности. Клъстерът обединява усилията на висше училище и профилирана гимназия, обучаващи кадри в областта на туризма, маркетинга и предприемачеството, фирми, осъществяващи туроператорска и турагентска дейност, организации, развиващи дейност в областта на кулинарията, фирми, осъществяващи консултантска, финансова и счетоводна дейност, подпомагаща дейността на хотелиери, ресторантьори, микро и малки предприятия, както и фирми, работещи в областта на електронния маркетинг и реклама. Клъстерът е първоначално основан от десет организации от България, включително:

- бизнес единици;
- заинтересовани организации на гражданското общество;
- образователни и обучителни институции, предлагащи обучение в различни нива и направления на образованието (висше, основно и професионално образование и обучение).

Сред тях са: Висше училище „Международен Колеж“, „Международен колеж“ ООД, Сдружение „Международен институт по мениджмънт“, Туроператорска агенция „Е-турс“ ООД, „Екотел“ ЕООД, „Интер СК“ ООД, Профилирана гимназия по туризъм и предприемачество „Райко Цончев“ - Добрич, „Ейч Ар Си Кулинари Академи България“ ООД, ИТ компанията „АКРИСТО“ ООД и др. В асоциацията към момента членуват над 30 организации.

d) Дейност

В посока осъществяване на своята мисия и цели, АКИГ реализира набор от дейности в различни посоки, включително:

- ✓ Повишава осведомеността относно иновациите в областта на кулинарията и гостоприемството, като чрез предоставяните обучения и организирани събития насърчава бизнеса да внедрява и използва тези новаторски продукти и решения;
- ✓ Промотира подхода „Избери местното“, подпомагащ развитието на интегрирани вериги за кулинарна продукция (местни продукти, местни майстор готвачи и традиционни местни рецепти изпълнени с помощта на иновативни техники и технологии за готвене);
- ✓ Обръща особено значение на малките населени места от селските региони, по-конкретно чрез организиране на събития за повишаване на осведомеността с участието на местни производители на хранителни продукти и кулинарна продукция и представители на местни туристически обекти;
- ✓ Работи с представители на местните и регионалните органи за управление, застъпвайки се за нормативни промени в полза на местните производители и местности за селски туризъм.

Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство“ подпомага икономическото развитие на региона чрез организирането на обучения за персонала, трансфер на експертиза и ноу-хау, промотиране на иновации и насърчаване на продуктовата диверсификация в областта на туризма и кулинарните изкуства, стимулиране използването на нови технологии, социални медии и ИКТ ресурси, промотиране внедряването на стандарти за качество и т.н. В посока

подпомагане изграждането на необходимите умения за създаване и развитие на нови работни места в сектора на гостоприемството и кулинаруята, клъстерът популяризира иновациите чрез улесняване връзките за трансфер на знание между образователните институции и бизнес единиците, опериращи в целевите сектори или пряко свързаните с тях.

За определяне посоката на своята бъдеща активност, АКИГ е разработил амбициозна дългосрочна стратегия, основана на прецизен анализ на нуждите както на настоящите членове на клъстера, така и на по-широките потребности и тенденции на кулинаруния и туристическия сектор в североизточна България.

е) Източници на финансиране на съвместни проекти

Проект BG161PO003-2.4.01-0021-C0001 “Устойчиво развитие на клъстер „Кулинарни изкуства и гостоприемство”, финансиран по процедура BG161PO003-2.4.01 „Подкрепа за развитието на клъстерите в България“ на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013. Стойност на договора: 313 245,00 лв., от които безвъзмездна финансова помощ – 240 883,25 лв.

Проект BG161PO003-2.4.02-0134-C0001 „Инвестиции за кулинарни иновации и разширяване на дейността на клъстер АКИГ“ по процедура BG161PO003-2.4.02 „Подкрепа за развитието на клъстерите в България“ на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013. Стойност на договора: 475 926,00 лв., от които безвъзмездна финансова помощ – 242 547,00 лв.

Партньор по Проект „Обучението по кулинарни изкуства в подкрепа на младежката заетост и социалното включване (CASYS)“, по Договор № 2015-1-BG01-KA204-014346. Проектът се реализира в рамките на Програма ЕРАЗЪМ+ като е отличен с най-високия резултат от трите одобрени за финансиране български проекта по Ключова дейност 2: Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики, в обхвата на Стратегическите партньорства в областта на образованието за възрастни.

Партньор към финансиран от програма Еразъм+ проект с наименование: “PADAWAN генерация: Съвместна виртуална среда и нова методология за подобряване на компетенциите на трите ключови въвлечени страни в процеса на обучение основано на работа”.

Партньор по проект BMP1/1.3/2616/2017 ХЕЛИКС: „Инициатива за образователен обмен по предприемачество за устойчиви туристически МСП

в региона Балкани – Средиземно море“ (“Entrepreneurial Learning Exchange Initiative for Sustainable Hospitality SMEs in the Balkan - Mediterranean Region” (HELIX)), който е съфинансиран от Европейския съюз и националните бюджети на участващите страни: България, Гърция, Албания, Република Северна Македония.

Партньор на Висше Училище по Мениджмънт (ВУМ) по проект PRO EXTOUR: „Насърчаване на туризма на преживяванията с фокус върху културно-историческото наследство на Черноморския басейн“ по програма „Черноморски басейн 2014 – 2020“.

7. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИ „ФЕРМЕРСКО МЛЯКО“, БЪЛГАРИЯ

Организация на млекопроизводители от град Раковски, създадена през 2012 г., която освен постигнатите добри резултати, насърчава кооперирането в различни сектори, чрез подпомагането на земеделските стопани в процеса на структуриране.

а) Обща информация

Създадена през 2012 г. от Рангел Матански, който през 2017 г. печели първа награда в Националния конкурс за млади фермери и представя България на

четвъртия Европейски конгрес на младите фермери в Брюксел. Рангел Матански е член на Национална асоциация на младите фермери в България, управител на организация на производители „Фермерско мляко“, съпредседател на Национален съюз на говедовъдите в България и . Известен като радетел за сдружаването на производители в групи и организации у нас, помогнал не само на „Фермерско мляко“, но и на много други производители да се кооперират.

б) Териториален и секторен обхват

Включва млечни производители от територията на област Пловдив.

с) Участници

„Фермерско мляко“ ООД обединява осем млечни ферми от територията на област Пловдив.

d) Дейност

Обединяване на производителите: Организацията има за цел да обедини производителите на мляко в страната, за да засили тяхната пазарна позиция и конкурентоспособност.

Подобряване на качеството: Чрез споделяне на опит, ресурси и технологии, организацията се стреми да повиши качеството на произвежданите млечни продукти.

Маркетинг и продажби: Организацията работи за подобряване на маркетинга и продажбите на продуктите на своите членове, като съдейства за увеличаване на пазарния им дял.

Подкрепа за иновации: „Фермерско мляко“ ООД насърчава внедряването на нови технологии и методи в производствения процес, за да повиши ефективността и устойчивостта.

Представителство и защита: Организацията представлява интересите на своите членове пред държавните институции, законодателната и изпълнителната власт, и други организации.

Провежда редовни обучения и семинари за своите членове относно новите тенденции в производството и преработката на млечни продукти.

e) Източници на финансиране на съвместни проекти

Организацията е финансирана по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители“ от ПРСР 2014 – 2020 г.

8. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА БИОЛОГИЧЕН МЕД И ПЧЕЛНИ ПРОДУКТИ "БЪЛГЕРИАН ОРГАНИК ФУУДС", БЪЛГАРИЯ

Най-голямата призната организация на производители на биологичен мед и пчелни продукти, обхващаща 27 пчеларски ферми, с повече от 5000 биологично сертифицирани кошери.

a) Обща информация

Източник: <https://www.natural-honey.eu/about-us>

Създадена през 2013 година от биологични пчелари в Търговишки регион, понастоящем БОФ ООД, с основна цел промоция и маркетинг на биологичен пчелен мед, и развитие на биологичното пчеларство. Организацията цели да адаптира производството на членовете си към високите пазарни изисквания на общия европейски пазар.

Специфичните цели на организацията са:

- ✓ Разработване на инициативи в областта на популяризирането и пускането на пазара на биологичен мед и пчеларски продукти;
- ✓ Насърчаване и предоставяне на техническа помощ за използването на производствени стандарти, подобряване на качеството на пчелните продукти и разработване на продукти със защитено наименование за произход, със защитено географско указание или обхванати от национален знак за качество;
- ✓ Концентрация на предлагането и пускане на пазара на пчелни продукти, произведени от нейните членове, включително чрез директен маркетинг;
- ✓ Провеждане на научни изследвания и разработване на инициативи за устойчиви методи на производство, иновативни практики, икономическа конкурентоспособност и развитие на пазара;
- ✓ Насърчаване и предоставяне на техническа помощ за използването на екологично чисти практики на отглеждане на пчелните семейства, в съответствие с принципите на биологичното пчеларство.

b) Териториален и секторен обхват

Пчелините са разположени в местности, в които няма развита промишленост и интензивно земеделие – на запад от връх Ком, към горите и ливадите на живописното дефиле на Искър, до хълмистия Източен Предбалкан, с широко биологично разнообразие. Това е и едно от най-важните условия за биологичното пчеларство - районът около пчелините да е екологично чист, да няма насаждения, при които се използват пестициди или изкуствени торове.

с) Участници

Организацията обхваща 27 пчеларски ферми, с повече от 5000 биологично сертифицирани кошери.

д) Дейност

Българскиан Органик Фуудс ООД насърчава отговорните практики в биологичното пчеларство, за да се гарантира, че медът, който се консумира всеки ден, е надежден и чист. Българскиан Органик Фуудс ООД работи за засилване на доверието в биологичния начин на производство и на биологичния мед, така че да няма съмнение в автентичността и качеството му, когато избирате да го сложите на трапезата си. Ангажимент на организацията е и повишаване информираността на потребителите за връзката между здравите пчели и меда, който обичаме.

е) Източници на финансиране на съвместни проекти

Проект, финансиран по договор № BG06RDNP001-9.001-0027-C01 от 11.01.2019 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по мярка 9 **"Учредяване на групи и организации на производители"** от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. Максимален размер на БФП: 211 768.04 лв. Период на изпълнение: 01.09.2018 – 21.05.2022 г.

Проектът, финансиран по договор № BG06RDNP001-4.001-0539-C01 от 05.11.2019 г. за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по **мярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“** от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г. Бюджет на проекта: 693 829.44 лв. Проектът включва изграждане на предприятие и закупуване на технологично оборудване за преработка на суров биологичен пчелен мед и пчелен восък. С проекта е изградена мощност за преработка на продукцията на членовете на организацията на производители „Българскиан органик фуудс“.

Информационен проект Златно качество, стартирал 2020 г. за промотиране на Европейска кошница от ЗНП/ ЗГУ и биологични продукти в САЩ Финансиран от: Изпълнителна агенция за потребителите, здравеопазването, земеделието и храните (CHAFEA). Бенефициенти: SYNDESMOS EXAGOGION KRITIS, Гърция; BULGARIAN ORGANIC FOODS LTD, България. Проектът е в обхвата на Тема D Програми за предоставяне на информация и промоции, насочени към трети страни, съгласно чл.2 и 3 от Регламент (ЕС) № 1144/2014. Одобрен бюджет: 1.632.999 евро. Продължителност на проекта – 36 месеца.

Проект EU_Vee Honey, стартирал 2021 г. - Информационен проект за популяризиране на европейския мед (Гърция и България) в трети страни: Япония, ОАЕ и Саудитска Арабия. Финансиран от: Изпълнителна агенция за потребителите, здравеопазването, земеделието и храните (CHAFEA). Бенефициенти: BULGARIAN ORGANIC FOODS LTD, България и MELISSOKOMIKOS SYNETAIRISMOS NISOU THASOU, Гърция. Одобрен бюджет: 2 384 057 евро. Продължителност на проекта – 36 месеца.

VI. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

1. European CAP Network: https://eu-cap-network.ec.europa.eu/index_en
2. European Cluster Collaboration Platform: <https://www.clustercollaboration.eu/>
3. Enterprise Europe Network (EEN): <https://een.ec.europa.eu/>
4. Програма за развитие на селските райони в България 2014-2020: <https://www.eufunds.bg/bg/prsr>
5. Министерството на икономиката: <https://www.mi.government.bg/>
6. Министерството на земеделието и храните: <https://www.mzh.government.bg/bg/>
7. Българската агенция за инвестиции: <https://investbg.government.bg/?lang=bg>
8. Българската търговско-промишлена палата: <https://www.bcci.bg/>
9. Асоциация на бизнес клъстерите в България: <https://brait.bg/>
10. Европейската комисия: https://commission.europa.eu/index_bg